

Matias Marttinen kok ym.

Lakialoite laeiksi rintamasotilaseläkelain 9 §:n ja ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteen tarkoituksena on rintamasotilaseläkelain ja ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain mukaisen rintamalisän korottaminen. Etuuksia korotettaisiin siten, että rintamasotilaseläkelain mukainen rintamalisä sekä ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain mukainen rintamalisä nousisivat 200 euroon kuukaudessa 1 toukokuuta 2024 alkaen.

Valtion talousarviossa vuodelle 2024 on rintamalisää ja ulkomaille maksettavaa rintamalisää varten arviomääräraha 3,9 miljoonaa euroa. Rintamalisien korottamisen lisäkustannukset vuodelle 2024 ovat 800 000 euroa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2024.

PERUSTELUT

Asian tausta

Eduskuntaryhmät ovat syksyn aikana käsitelleet Suomen veteraaniliittojen valtuuskunnan esityksiä veteraanien aseman parantamisesta. Viime vuosien korkea inflaatio on vaikuttanut myös veteraanien toimeentuloon. Korottamalla rintamalisää voidaan helpottaa erityisesti pienituloisia veteraaneja selviytymään lääkekustannuksista, sairaanhoidon omavastuista, palveluasumisen vuokrista sekä muista arjen välttämättömistä kustannuksista.

Eduskuntaryhmät ovat yhteisesti päättäneet korottaa rintamalisiä nykyisestä 138,16 eurosta 200 euroon. Esitys koskee myös ulkomaille maksettavaa rintamalisää. Eduskuntaryhmät ovat varanneet tarvittavan rahoituksen valtiovarainvaliokunnan kohdentamattomista varoista vuodelle 2024.

Nykytila ja sen arviointi

Rintamasotilaseläkelain (119/1977) 9 § mukaan henkilölle, jolle on annettu rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus tai rintamatunnus, maksetaan rintamalisää 1 195,92 euroa vuodessa.

Lakialoite LA 21/2023 vp

Kyseinen laissa ilmoitettu euromäärä on vuoden 2001 indeksitasossa. Rintamalisä maksetaan kerran kuukaudessa osana Kansaneläkelaitoksen maksamaa kansaneläkettä. Vuonna 2023 rintamalisän määrä oli 138,16 euroa kuukaudessa.

Ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle, joka ei saa kansaneläkettä, rintamalisä maksetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) perusteella. Ulkomaille maksettava rintamalisä maksetaan kaksi kertaa vuodessa, ja sen määrä laissa ilmoitetun vuoden 2001 indeksitason mukaisena on 1 195,92 euroa vuodessa. Vuonna 2023 ulkomaille maksettavan rintamalisän määrä oli 138,16 euroa kuukaudessa.

Rintamalisä ei ole verotettavaa tuloa, eikä rintamalisä vaikuta muihin etuuksiin. Vuoden 2023 loka-kuussa rintamalisän saajia oli 2 214 henkilöä, joista miehiä oli 934 ja naisia 1 280. Vuoden 2023 syyskuussa ulkomaille maksettavan rintamalisän saajia oli 18 henkilöä, joista miehiä oli 13 ja naisia 5.

Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Aloitteen tavoitteena on rintamasotilaseläkelain ja ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain mukaisen rintamalisän korottaminen 125 eurosta 200 euroon kuukaudessa. Korotus huomioden rintamalisän määrä on laissa ilmoitetun vuoden 2001 indeksitason mukaisena 1 635,24 euroa vuodessa. Korotus huomioituna rintamalisän määrä vuoden 2024 tasossa on noin 2 400 euroa vuodessa. Ulkomaille maksettavaa rintamalisää korotettaisiin vastaavasti.

Vaikutukset

Kansaneläkelaitoksen kannalta korotuksen mahdollinen toteutusaikataulu on aikaisintaan 1.5.2024. Kansaneläkkeen ja rintamalisien maksupäivä on kuukauden 7. päivä. Maksuajot, joilla säännölliset maksut joka kuukausi toteutetaan, ajetaan noin viisi päivää ennen maksupäivää. Käyttöönoton täytyy olla heti, kun edellisen kuun maksuajot on ajettu, sillä sen jälkeen seuraavan kuukauden säännölliset maksut alkavat muodostua.

Kansaneläkelaitoksen varsinaisen käyttöönoton tulisi olla 23.3.2024. Tässä ajassa Kansaneläkelaitos tekee ja testaa ohjelmat, jotka käyvät läpi koko kansaneläkejärjestelmän tietokannan. Tämä on ehdoton minimiaika muutoksen toteuttamiselle, jotta kansaneläkejärjestelmän häiriötön toiminta pystytään turvaamaan kaikissa olosuhteissa. Käyttöönotto tätä ennen voisi vaarantaa eläkkeiden maksamisen normaalisti. Kansaneläkkeet eivät ole mukana lainmuutoksessa, mutta rintamalisät käsitellään ja maksetaan samassa järjestelmässä kuin kansaneläkkeet, joten työmäärään ja aikatauluun vaikuttaa myös sen varmistaminen, että muutokset eivät vaikuta kansaneläkkeisiin. Tämän johdosta muutokset tulisivat voimaan 1 päivänä toukokuuta 2024.

Korotuksen johdosta vuoden 2024 kustannukset lisääntyisivät noin 800 000 euroa. Määrärahan lisätarve vuodelle 2024 on siten 800 000 euroa. Luvuissa ovat mukana sekä rintamalisä että ulkomaille maksettava rintamalisä.

Rintamalisän piiriin ei oteta uusia asiakkaita, minkä seurauksena rintamalisään oikeutettujen määrä vähenee. Alla olevasta taulukosta käyvät ilmi vuosien 2024—2028 rintamalisän ja ulko-

Lakialoite LA 21/2023 vp

maille maksettavan rintamalisän saajat keskimäärin vuodessa, rintamalisän määrä kuukaudessa sekä rintamalisän määrä kuukaudessa aloitteessa ehdotetun korotuksen mukaisena. Lisäksi alla näkyvät kustannukset vuosina 2024—2028 ilman korotusta ja korotus huomioituna.

Ehdotuksen kustannusvaikutukset: Rintamalisä	2024	2025	2026	2027	2028
saajat keskimäärin vuodessa	1 780	1 220	810	520	320
euroa/kk (nykylaki)	146,28	149,18	151,71	154,77	157,83
euroa/kk (korotettu)	200,01	203,99	207,44	211,63	215,81
eurot vuodessa, milj. euroa (nykylaki)	3,1	2,2	1,5	1,0	0,6
eurot vuodessa, milj. euroa (korotettu)	3,9*	3,0	2,0	1,3	0,8
eurot vuodessa, milj. euroa (muutos)	0,8*	0,8	0,5	0,3	0,2

*vuoden 2024 osalta kustannusvaikutus arvioitu ajalta 1.5.—31.12.2024

Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kustannukset muutoksen toimeenpanosta olisivat arviolta 46 900 euroa.

Suhde talousarvioesitykseen

Rintamalisiä varten on valtion vuoden 2024 talousarvioesityksen momentilla 33.50.50 arviomääräraha, suuruudeltaan 3 900 000 euroa. Ehdotettu muutos lisäisi ao. momentin määrärahatarvetta arviolta 800 000 eurolla vuonna 2024. Määrärahalisäys tulisi huomioon otettavaksi eduskunnan vuoden 2024 talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä valtiontalouden menokehyksen liikkumavaran puitteissa.

Voimaantulo

Kansaneläkelaitoksen kannalta korotuksen mahdollinen toteutusaikataulu on aikaisintaan 1.5.2024, joten lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2024.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

rintamasotilaseläkelain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rintamasotilaseläkelain (119/1977) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 57/2020, seuraavasti:

9 §

Henkilölle, jolle on annettu rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus tai rintamatunnus, maksetaan rintamalisää 1 635,24 euroa vuodessa. Ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle, joka ei saa kansaneläkettä, rintamalisä maksetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) perusteella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2024.

2.

Laki

ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 58/2020, seuraavasti:

3 §

Rintamalisä on 1 635,24 euroa vuodessa.

Lakialoite LA 21/2023 vp

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2024.

Helsingissä 30.11.2023

Matias Marttinen kok
Jani Mäkelä ps
Tytti Tuppurainen sd
Antti Kurvinen kesk
Krista Mikkonen vihr
Merja Kyllönen vas
Otto Andersson r
Peter Östman kd
Harry Harkimo liik